

МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ ТА НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА

<https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series22.2021.30.09>

УДК 332.1

Бровко Олег Вікторович,

кандидат політичних наук,

викладач кафедри міжнародних відносин, політичних наук і практичної філософії,

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

ORCID: 0000-0002-5031-2497; EMAIL: olehbrovko@gmail.com;

РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ТА ЄВРОРЕГІОНИ

Стаття має на меті представити проблеми, пов'язані з євро регіонами, їх роль у Європейському Союзі (ЄС). Розглянуто виникнення, формування та розвиток регіональної політики, її місце у функціонуванні ЄС в хронологічній послідовності. Виявлено ключові фактори, що вплинули на трансформацію регіональної політики. Визначено основні сфери діяльності регіональної політики та інструменти регіонального розвитку. Доведено, що регіональна політика ЄС спрямована на зменшення відмінностей у розвитку окремих регіонів, а отже, на збільшення соціально-економічної згуртованості. Досліджено транскордонну співпрацю у формі євро регіонів як одну з головних задач ЄС. Здійснено аналіз основних визначень поняття «євро регіон», на основі чого розширено й уточнено відповідний понятійний апарат, концептуальні засади, роль євро регіону в функціонуванні ЄС. Стверджується, що утворення євро регіону спрямоване на координацію взаємних зусиль і здійснення узгоджених дій у різних сферах життєдіяльності щодо національного законодавства і норм міжнародного права для вирішення загальних проблем в інтересах людей, що населяють його територію по обох сторонах державного кордону. Удосконалено розуміння сутності євро регіону як центру реалізації політики згуртованості та підкреслено його роль в інтеграції Європи, розвитку місцевих громад. Підкреслено роль євро регіонів в усуненні бар'єрів для торгівлі, встановленні нових економічних відносин, що не обмежується національними кордонами та ведуть до досягнення цілей соціальної та економічної політики в ЄС. Досліджено та проаналізовано численні бар'єри на шляху встановлення та розвитку транскордонного співробітництва. Розкрито тему, пов'язану з функціонуванням євро регіонів, їх значенням та роллю у побудові сильного та однорідного, з точки зору розвитку та умов життя, ЄС.

Ключові слова: *регіональна політика, євро регіон, Європейський Союз, Європа.*

Вступ. Регіональна політика займає надзвичайно важливе місце в стратегії розвитку Європейського Союзу (ЄС). Її форма та роль є результатом усього періоду функціонування спільноти, ставши одним із пріоритетів діяльності ЄС. Головною метою регіональної політики є підвищення економічної та соціальної згуртованості в ЄС, усунення диспропорції у розвитку окремих регіонів. Євро регіони є особливим прикладом проблемних регіонів, оскільки через периферійне розташування вони зустрічаються з численними труднощами. За останні роки міжрегіональне та транскордонне співробітництво набуло стратегічного значення в регіональному розвитку та формуванні просторових, інтеграційних зв'язків у всій Європі. Транскордонні території почали втрачати ознаки периферійності, чому сприяє транскордонне співробітництво, яке набуває особливого значення в сучасній Європі. Ця співпраця стала відігравати вирішальну роль у побудові європейської єдності.

Враховуючи той факт, що на кордоні України як зі західними, так і зі східними сусідами створено десять євро регіонів, що впливає на якість життя місцевих громад та сприяє вирівнюванню економічних показників регіону щодо середніх показників по країні, залишається актуальним питання вивчення досвіду діяльності євро регіонів та їх ролі у розробці регіональної політики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження розвитку регіонів та регіональної політики посідає чільне місце в політико-економічних дослідженнях вітчизняних і зарубіжних науковців (зокрема Р. Герцог, Ж. Марку, Г. Габбе, Г. Мюдріх, К. Кліп, П. Еберхардт, В. Будкін, І. Бураковський, В. Євдокименко, М. Козоріз, Ю. Макогон, М. Мальський, А. Мельник та інших). Однак дослідження регіональної політики та євро регіонів характеризуються постійними змінами, динамікою, що робить їх особливо актуальними. Оцінюючи це питання, доцільно звернути увагу на еволюцію регіональної політики, її місце у функціонуванні ЄС, значення євро регіонів у побудові сильного та однорідного, з точки зору розвитку та умов життя, союзу.

Метою статті стало дослідження та узагальнення діяльності регіональної політики щодо підвищення економічної та соціальної згуртованості в ЄС та усування диспропорції у розвитку регіонів. Відповідно до мети роботи були поставлені **задачі**:

- 1) розглянути історичний нарис та загальні питання регіональної політики;
- 2) проаналізувати основні сфери діяльності регіональної політики;
- 3) дослідити євро регіон як форму транскордонної співпраці;
- 4) вивчити основні характеристики євро регіону;
- 5) проаналізувати найважливіші бар'єри транскордонного співробітництва.

У процесі дослідження використовувались загальнонаукові та спеціальні **методи**. Методи системного аналізу – для визначення мережі організаційних взаємозв'язків у процесі проведення регіональної політики; історичний метод – для вивчення виникнення, формування та розвитку регіональної політики, її місця у функціонуванні ЄС в хронологічній послідовності; трансформаційний підхід – для обґрунтування змін в структурі ЄС, що спричинило процес становлення регіональної політики, а також тих, які зумовлювали її еволюцію; структурно-функціональний метод – для дослідження структури євро регіонів, аналізу їх внутрішньої організації. У статті використано офіційну статистику, відповідні правові норми та інформацію про діяльність євро регіонів, а також літературу з регіональної політики та транскордонного співробітництва.

Результати та дискусії. Протягом багатьох років, через великі та постійно зростаючі диспропорції у розвитку регіонів ЄС, проводиться регіональна політика ЄС за допомогою інструментів у вигляді структурних фондів. На європейському рівні регіональна політика та структурна політика вживаються як взаємозамінні та виражають солідарність між народами та регіонами (Dutkowski, 2008).

Форма, цілі та інструменти регіональної політики постійно змінювалися. Цей факт був пов'язаний зі змінами, що відбулися в структурі економіки, а також із поступовим розширенням ЄС. Початок регіональної політики в Європі пов'язаний з положеннями Римського договору (1957 р.). У преамбулі було зазначено, що мета ЄС полягає в «об'єднанні національних економік та сприянні гармонійному розвитку за рахунок зменшення відмінностей між окремими регіонами». Положення проіснувало недовго і не відіграло значної ролі в розвитку регіональної політики. Прорив у зменшенні відмінностей у розвитку окремих регіонів відбувся у 1968 р., коли була створена Дирекція з регіональної політики. Однак реальні дії щодо регіональної політики розпочалися лише у 1980-х рр., з початком функціонування фондів, орієнтованих на фінансову допомогу в сфері регіонального розвитку (Wiatrak, 2004).

У період побудови Митного союзу, через незначні відмінності в розвитку держав-членів, не було нагальної необхідності в створенні спільної регіональної політики. На той час значущими вважались інші питання, тому в преамбулі Римського договору, підписаному в 1957 р., лише висловлювалась необхідність створення Європейського економічного співтовариства: «зміцнення єдності їх національних економік з метою забезпечення гармонійного розвитку шляхом зменшення існуючих диспропорцій між різними регіонами та зменшення відставання в розвитку малозабезпечених регіонів» (Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, 2006).

У 1960-х роках діяльність, спрямована на створення спільної регіональної політики, була скоріше постулатом, ніж конкретним завданням. У 1958 р. було створено два фонди, які опікувалися розвитком регіонів. Ними були: Європейський соціальний фонд та Європейський фонд керівництва та гарантування сільського господарства. У 1969 р. Європейська Комісія представила першу детальну пропозицію щодо доцільності запровадження спільної регіональної політики, однак конкретних дій на той час не було вжито. У наступні роки ідея проведення заходів щодо регіонального розвитку формувалась під впливом економічної кризи в Європі. Великий вплив на регіональну політику мали рішення Паризького саміту, що відбувся в 1972 р. Відповідно до цих рішень у 1975 р. створено Європейський фонд регіонального розвитку, головним завданням якого була підтримка менш розвинутих регіонів ЄС (Gawlikowska-Hueckel, 2004).

Вирішальний вплив на розвиток регіональної політики ЄС відіграло рішення про створення Єдиного Європейського ринку та підписання Єдиного Європейського акту (ЄЄА), який набрав чинності в 1987 р. Це суттєво змінило політику згуртованості та бідніші регіони отримали певну компенсацію, внаслідок впровадження однорідної ринкової системи. ЄЄА створила правову основу для реалізації регіональної політики. Відповідно був підписаний договір під назвою «Економічна та соціальна згуртованість». Регіональна політика була запрограмована на кілька етапів, причому перший припадав на 1988–1993 рр. Іншим важливим проривом в історії регіональної політики стали 1993–1999 рр. В цей період підписаний Маастрихтський договір (1992 р), який набув чинності в 1993 р. Він визначив так звані «три колони» ЄС: 1) Європейські Співтовариства: ЄСВС, Євратом та Європейське Співтовариство (замість старої назви «Європейське Економічне Співтовариство»); 2) спільна зовнішня та безпекова політика (СЗПБ); 3) співробітництво у сферах юстиції та внутрішніх справ. Пізніше закладені основи щодо поглиблення інтеграції, створення економічного та валютного союзів. Цей процес міг мати погані наслідки для менш розвинутих регіонів, оскільки їм потрібно було пристосовуватися до фінансової дисципліни, що могло б завдати шкоди їх економіці. Для підтримки інвестицій в економічно відсталі регіони був створений Європейський фонд згуртованості (Gawlikowska-Hueckel, 2004).

Плани поширення інтеграції в ЄС нових країн Центральної та Східної Європи були пов'язані зі створенням нової концепції регіональної політики. Вхідження до ЄС великої кількості країн, які суттєво відрізнялися за економічним рівнем розвитку від інших п'ятнадцяти, вимагали багатьох змін. Зміни повинні були стимулювати економічний розвиток у нових країнах.

Трансформація регіональної політики в процесі її функціонування була, певним чином, відповіддю на соціально-економічні проблеми, що виникли в Європі у другій половині ХХ ст. Інтеграційні заходи були спрямовані на побудову єдиного в Європі організму, який міг би ефективно конкурувати зі світовими економічними державами, що змусило ЄС бути активним у галузі регіональної політики. Ця діяльність мала сприяти зменшенню відмінностей у розвитку окремих регіонів, а отже, побудові єдиної, сильної європейської економіки.

Ключовими факторами, що вплинули на трансформацію регіональної політики, можна вважати: 1) зміни в структурі промисловості; 2) послідовне розширення ЄС, включаючи країни з нижчим рівнем економічного розвитку; 3) поглиблення інтеграційних процесів, а також врахування інтересів його членів (Sowiński, 2007).

Регіональна політика ЄС охопила такі сфери діяльності:

- 1) управління структурними фондами;
- 2) координація регіональної політики країн, що входять до ЄС;
- 3) врахування відмінностей у розвитку регіонів ЄС (Najwyższa Izba Kontroli, Koordynacja i finansowanie współpracy trans granicznej).

Для проведення регіональної політики були застосовані інструменти регіональної політики, що сприяли розвитку та структурній перебудові регіонів, підтримці економічного і соціального перетворення регіонів, які зазнали структурних труднощів, підтримки адаптації

та модернізації політики й систем навчання та зайнятості (Gerson Javier Pérez V., Rowland Peter, 2004)

На думку науковців, інструментами регіонального розвитку є «загальні кошти, призначені для забезпечення стійкого розвитку регіонів в результаті сприятливішого розподілу населення та економічної діяльності» (Bernard, Y., Nowosad, B., Colli, J., 1998).

Інструменти регіонального розвитку можна розділити на :

- фінансові інструменти, інвестиційні гранти, позики з відсотковою ставкою, нижчою від ринкової, пільги або прискорене знецінення;
- інструменти, що впливають на розвиток соціально-технічної інфраструктури;
- заходи, спрямовані на розвиток підприємництва за допомогою інформації, освіти, консультативних кампаній тощо (Gilowska, Z., Gorzelak, G., Jałowicki, B.; Sobczak, K., 1998).

Регіональна політика є надзвичайно важливою, з точки зору економічної інтеграції в ЄС з акцентом на перехідному періоді від «Європи регіонів» до «Європи з регіонами» і, таким чином, поваги до національної ідентичності окремих держав-членів (Pietrzyk, I., 2007).

Транскордонна співпраця у формі єврорегіонів була однією з головних цілей з початку регіональної політики, яка розвивалася та розвивається під впливом таких факторів:

- історичних, оскільки сучасні державні кордони дуже часто поділяються проте історичні спільноти не сприяли втраті зв'язків між ними,
- політичних, оскільки транскордонне співробітництво є важливою ланкою в об'єднанні країн Європейського Союзу,
- економічних, оскільки транскордонна співпраця сприяє корисному ефекту у сфері економіки,
- соціальних, спрямованих на інтеграцію місцевих громад та подолання взаємних непорозумінь (Warych Juras, A.).

Найпоширенішою організаційною формою транскордонної співпраці є єврорегіон, який передбачає кооперацію між територіальними громадами, їх представницькими органами, місцевими органами державної влади двох і більше країн, що мають спільний кордон, відповідно до двосторонніх або багатосторонніх угод (Химинець В., Головка А., Мірус О., 2021).

Єврорегіоном, згідно Мадридської конвенції, вважаються «спільні дії спрямовані на зміцнення та розвиток сусідських контактів між громадами та територіальними органами влади двох або більше договірних сторін, такі як укладення угод та прийняття заходів, необхідних для реалізації певних планів» (Greta, M. 2008) Єврорегіон є різновидом транскордонного співробітництва, що отримав інституційно-правову форму. В офіційних документах ЄС немає єдиного офіційного юридичного визначення єврорегіону.

Єврорегіони позитивно зарекомендували себе як форма співпраці та активізації периферійних прикордонних регіонів. Хоча сам термін єврорегіон не є офіційною назвою, на відміну від таких понять, як транскордонне співробітництво чи прикордонний регіон, які вживаються в офіційних документах ЄС або в міждержавних угодах, що стосуються регіонів з транскордонною співпрацею. Протн термін «євро регіон» вже став нормою загального права і дедалі більше фігурує в регіональних та місцевих офіційних документах.

Відповідно до висновку, підготовленого 17 січня 2007 р. Європейським економічним та соціальним комітетом з питань єврорегіонів, його можна трактувати як «постійну структуру транскордонного співробітництва між безпосередньо суміжними органами влади місцевих та регіональних підрозділів, розташованих по всій довжині спільних державних кордонів» (Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie euroregionów , 2007).

На думку українського науковця С. Максименко, єврорегіон – це форма транскордонного співробітництва між територіальними громадами або місцевими органами влади прикордонних регіонів двох чи більше держав, що мають загальні кордони. Його утворення спрямоване на координацію взаємних зусиль і здійснення ними узгоджених дій у різних сферах життєдіяльності щодо національного законодавства і норм міжнародного

права для вирішення загальних проблем в інтересах людей, що населяють його територію по обох сторонах державного кордону (Максименко, 2000).

Перший єврорегіон був створений в 1958 р. в районах Енсхеде (Нідерланди) та Гронау (Німеччина), а наступний – у Скандинавії. У 1971 р. було укладено Договір про створення Асоціації прикордонних європейських регіонів зі штаб-квартирою у Бонні. Зміни, що відбулися у регіональній політиці, і перш за все створення Європейського фонду регіонального розвитку в 1975 р., сприяли формуванню профспілок між регіонами сусідніх країн. Ця форма співпраці розквітла в 1990-х рр., і частково пов'язана з розвитком інтеграційних процесів у Європі. Резолюція Європейського парламенту 2005 р. наголосила на важливості транскордонного співробітництва в процесі інтеграції, економічної та соціальної згуртованості в Європейському Союзі. Також були зроблені відповідні записи у проекті Конституції ЄС (Ярмистий М., 2020).

Транскордонні регіони відігравали та відіграють велику роль у процесі соціально-економічного об'єднання в Європі. Для різних національностей вони створюють специфічні мости для співіснування суспільств, включаючи національні меншини. Єврорегіони створюються з урахуванням багатьох різних детермінант, серед яких на першому плані економічна співпраця та побудова взаємних соціально-культурних відносин, що забезпечують інтеграцію до Європейського Союзу. Єврорегіони мають свої специфічні особливості:

- об'єднують регіональні та місцеві органи влади принаймні двох сусідніх країн,
- мають загальний географічний простір, схожі соціально-економічні умови,
- створюють платформу для транскордонного обміну та співпраці,
- мають постійний секретаріат, адміністративне правління, а також власні фінансові, освітні та адміністративні ресурси.

Єврорегіони, для посилення свого престижу та ролі в ЄС, почали створювати міжнародні неурядові організації. Такі ініціативи з'явилися ще в 1960-х роках, а їх наслідком стало створення Асоціації європейських прикордонних регіонів. Найважливішим завданням ЄС є підтримка та просування досягнень в рамках єврорегіонів, а також надання їм адекватної допомоги (Greta, M., Lewandowski, K., 2008).

Співпраця в межах єврорегіонів сприяла усуненню бар'єрів в торгівлі, оскільки встановлення нових економічних відносин не обмежується національними кордонами. Єврорегіони сприяють досягнення цілей соціальної та економічної політики в ЄС. Вони також розширюють ринки збуту та створюють сприятливі умови для інвестиційних підприємств, включаючи інвестиції в основні послуги, які були б неможливі без транскордонної співпраці. Єврорегіони – це така форма співпраці що забезпечує як економічні, так і соціальні вигоди, оскільки дозволяє побудувати і зміцнити довіру між громадянами різних країн – учасників Єврорегіону, а також усуває психологічні та культурні бар'єри. З економічної точки зору Єврорегіони активізують суб'єкти господарювання, відкривають місцеві ринки праці та сприяють зростанню добробуту мешканців. Єврорегіони відіграють життєво важливу роль у соціальній та економічній згуртованості в ЄС (Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie euroregionów , 2007).

Розвитку транскордонного співробітництва можуть перешкоджати численні бар'єри. Однією з ключових проблем у транскордонних районах є необхідність стимулювати економічне зростання, що приводить до низки наслідків: економічних, соціальних, технічних та екологічних. Бар'єри для співпраці в рамках транскордонного співробітництва можуть мати різні класифікації. Насамперед існують правові бар'єри, які в основному стосуються неточних повноважень органів влади щодо здійснення зовнішньої співпраці, недостатнє регулювання меж повноважень щодо здійснення дій в рамках міжнародних публічно-правових операцій, різних національних структур адміністративного поділу. Основними економічними бар'єрами є асиметрія економічного поділу та фінансових можливостей регіонів, а також диспропорція доступу до регіональних фондів та програм ЄС. Перешкодою є також культурна та мовна дистанція. Хоча цей бар'єр є одним із найпоширеніших, його, як

правило, найважче усунути і цей процес є найдовшим. Це пов'язано з тим, що населення, яке проживає в транскордонних регіонах обтяжене негативними стереотипами і потоками інформації, обмеженими контактами. Організаційні бар'єри, як правило, проявляються у відсутності досвіду в галузі інституціоналізаційної співпраці. До інституційних бар'єрів, що обмежують співпрацю, належить слабо розвинена система обміну інформації, недостатня координація між установами з точки зору співпраці. Іншим бар'єром є інфраструктурний вимір, що стосується:

- потужності перетину кордону,
- якості комунікаційної інфраструктури,
- наявності пунктів перетину кордону,
- розвитку прикордонних пунктів.

Констатуємо, що ці бар'єри діють взаємопов'язано, що ускладнює їх подолання. Важко судити, що з цих обмежень є найбільш обтяжливим. Всі вони відносні, тому з теоретичної точки зору кожен з цих бар'єрів може бути усунутий і, безумовно, обмежений.

Висновки. Отже, головним орієнтиром регіональної політики в наш час стала економічна та соціальна згуртованість в ЄС, зменшення відмінностей у розвитку регіонів, подолання диспропорцій на цьому шляху. Проблемні регіони через периферійне розташування мають нижчий рівень економічних показників, відтак ця специфікація та розміщення Єврорегіонів відводить їм особливе місце в регіональній політиці. У літературі це поняття регіональної або ж структурної політики вивчається в тому числі і як один із пріоритетних напрямків діяльності ЄС. Форми і рамки такої політики змінювалися, постійно еволюціонували. Еволюція регіональної політики була пов'язана з соціально-економічними змінами в ЄС. Подальше розширення ЄС привело до явної диспропорції в розвитку окремих регіонів. Після чого однією з головних задач стала боротьба з нерівністю розвитку регіонів. Розвиток системи транскордонного співробітництва та співпраці, безсумнівно, приводить до сприятливих змін всередині прикордонних регіонів, підвищує їх міжнародно-правовий статус і рівень економічного розвитку. Таке тісне політико-правове транскордонне співробітництво зрештою повинно розмити регіональні відмінності між країнам у сфері економічної та територіальної інфраструктур. Єврорегіони можна вважати панацеєю, що має можливість в якості асоціації вирішити цю проблему, використовуючи фінансову допомогу ЄС. Єврорегіон є центром реалізації політики згуртованості, і його роль в інтеграції Європи та розвитку місцевих громад незаперечна.

Перспективними напрямками подальших досліджень є вплив транскордонного співробітництва України на соціально-економічний розвиток транскордонних регіонів, аналіз політичних, законодавчих та організаційних напрямів підвищення соціально-економічної ефективності транскордонного співробітництва України.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА:

1. Максименко Сергій (2000). *Регіональна політика в країнах Європи: уроки для України*. «Логос».
2. Химинець В., Головка А., Мірус О. (2021). *Транскордонне співробітництво як інструмент місцевого та регіонального розвитку*. https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-05/block_transkordon.pdf.
3. Ярмистий М. (2020). *«Єврорегіон «Верхній Прут»: досвід, особливості, виклики, шляхи інтенсифікації співробітництва*. <http://www.cppk.cv.ua/i/2825869.pdf>
4. Bernard, Y., Nowosad, B., & Colli, J.-C. (1998). *Słownik ekonomiczny i finansowy*. Książnica.
5. Dutkowski, M. (2008). *Polityka regionalna UE*.
6. Gawlikowska-Hueckel, K., & Zielińska-Głębocka, A. (2004). *Integracja europejska : od jednolitego rynku do unii walutowej*. С. Н. Beck.
7. Gerson Javier Pérez V., Rowland Peter (2004) *Regional Economic Policies: Four Country Cases* <https://ideas.repec.org/p/bdr/borrec/301.html>

8. Gilowska, Z., Gorzelak, G., Jałowiecki, B., & Sobczak, K. (1998, January 1). *Kierunki polityki regionalnej Polski*. EUROREG. <http://www.euroreg.uw.edu.pl/pl/publikacje,kierunki-polityki-regionalnej-polski>.
9. Greta, M. (2003). *Euroregiony a integracja europejska*. <http://www.gbv.de/dms/subhamburg/367303922.pdf>.
10. Greta, M., & Lewandowski, K. (2008). *Euroregion jako instrument realizacji spójności społeczno-ekonomicznej i Strategii Lizbońskiej*. Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy. <http://bazekon.icm.edu.pl/bazekon/element/bwmeta1.element.ekon-element-000164983281>.
11. *Koordinacja i finansowanie współpracy transgranicznej*. Strona główna. (2005). <https://www.nik.gov.pl/kontrola/wyniki-kontroli-nik/kontrola,202.html>.
12. *Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w ...* (n.d.). <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:218:0069:0077:PL:PDF>.
13. Pietrzyk, I. (2007). *Polityka regionalna Unii Europejskiej i regiony w państwach członkowskich*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
14. Sowiński, T. (2007). Polityka regionalna Unii Europejskiej. Wybrane zagadnienia. *Studia Gdańskie. Wizje i Rzeczywistość*, 4, 64–87.
15. *Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską*. (2006). http://oide.sejm.gov.pl/oide/images/files/dokumenty/traktaty/Traktat_amsterdamski_PL_19.pdf.
16. Warych Juras, A. (n.d.). *Euroregiony jako nowa forma współpracy europejskiej*. PDF Free Download. <https://docplayer.pl/15599872-Anna-warych-juras-euroregiony-jako-nowa-forma-wspolpracy-europejskiej.html>.
17. Wiatrak, A. P. (n.d.). *Inicjatywy wspólnotowe w Unii Europejskiej jako narzędzia wyrównywania różnic w rozwoju regionalnym*. Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy. <http://bazekon.icm.edu.pl/bazekon/element/bwmeta1.element.ekon-element-000171209281>.

REFERENCES:

1. Khymynets, V., Holovka, A. & Mirus, O. (2021). *Transkordonne spivrobitnytstvo yak instrument mistsevoho ta rehionalnoho rozvytku*. [Cross-border cooperation as a tool for local and regional development]. https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-05/block_transkordon.pdf. [in Ukrainian]
2. Maksymenko, S. (2000). *Rehionalna polityka v krainakh Evropy: uroky dlia Ukrainy*. [Regional policy in European countries: lessons for Ukraine]. "Lohos". [in Ukrainian]
3. Yarmystyi, M. (2020). «Ievrorehion «Verkhonii Prut»: dosvid, osoblyvosti, vyklyky, shliakhy intensyfikatsii spivrobitnytstva. ["Upper Prut Euroregion: experience, features, challenges, ways to intensify cooperation.] <http://www.cppk.cv.ua/i/2825869.pdf>. [in Ukrainian].
4. Bernard, Y., Nowosad, B., & Colli, J.-C. (1998). *Słownik ekonomiczny i finansowy*. Książnica.
5. Dutkowski, M. (2008). *Polityka regionalna UE*.
6. Gawlikowska-Hueckel, K., & Zielińska-Głębocka, A. (2004). *Integracja europejska : od jednolitego rynku do unii walutowej*. C. H. Beck.
7. Gerson Javier Pérez V., Rowland Peter (2004) *Regional Economic Policies: Four Country Cases* <https://ideas.repec.org/p/bdr/borrec/301.html>
8. Gilowska, Z., Gorzelak, G., Jałowiecki, B., & Sobczak, K. (1998, January 1). *Kierunki polityki regionalnej Polski*. EUROREG. <http://www.euroreg.uw.edu.pl/pl/publikacje,kierunki-polityki-regionalnej-polski>.
9. Greta, M. (2003). *Euroregiony a integracja europejska*. <http://www.gbv.de/dms/subhamburg/367303922.pdf>.
10. Greta, M., & Lewandowski, K. (2008). *Euroregion jako instrument realizacji spójności społeczno-ekonomicznej i Strategii Lizbońskiej*. Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy. <http://bazekon.icm.edu.pl/bazekon/element/bwmeta1.element.ekon-element-000164983281>.
11. *Koordinacja i finansowanie współpracy transgranicznej*. Strona główna. (2005). <https://www.nik.gov.pl/kontrola/wyniki-kontroli-nik/kontrola,202.html>.

12. *Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w ...* (n.d.). <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:218:0069:0077:PL:PDF>.
13. Pietrzyk, I. (2007). *Polityka regionalna Unii Europejskiej i regiony w państwach członkowskich*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
14. Sowiński, T. (2007). *Polityka regionalna Unii Europejskiej. Wybrane zagadnienia. Studia Gdańskie. Wizje i Rzeczywistość*, 4, 64–87.
15. *Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską*. (2006). http://oide.sejm.gov.pl/oide/images/files/dokumenty/traktaty/Traktat_amsterdamski_PL_19.pdf.
16. Warych Juras, A. (n.d.). *Euroregiony jako nowa forma współpracy europejskiej*. PDF Free Download. <https://docplayer.pl/15599872-Anna-warych-juras-euroregiony-jako-nowa-forma-wspolpracy-europejskiej.html>.
17. Wiatrak, A. P. (n.d.). *Inicjatywy wspólnotowe w Unii Europejskiej jako narzędzia wyrównywania różnic w rozwoju regionalnym. Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy*. <http://bazekon.icm.edu.pl/bazekon/element/bwmeta1.element.ekon-element-000171209281>.

Oleh Brovko,

Candidate of Political Science (PhD), Department of International Relations, Political Science and Practical Philosophy, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics
Regional Policy and Euroregions

The article aims to present the problems related to Euroregions, their place and role in the European Union. The origin, formation and development of regional policy, its place in the functioning of the European Union in chronological order are considered. The key factors that influenced the transformation of regional policy are identified: The main areas of regional policy and tools for regional development are identified. It is proved that the regional policy of the European Union is aimed at reducing differences in the development of individual regions and, consequently, at increasing socio-economic cohesion. Cross-border cooperation in the form of Euroregions as one of the main tasks of the European Union is studied. Since the beginning of regional policy, the analysis of the main definitions of the concept of «Euroregion» has been made, on the basis of which the conceptual apparatus, conceptual principles, the role of the Euroregion in the functioning of the European Union have been expanded and clarified. It is argued that the formation of the Euroregion is aimed at coordinating mutual efforts and implementing concerted action in various spheres of life on national legislation and international law to address common problems in the interests of people inhabiting its territory on both sides of the state border. The understanding of the essence of the Euroregion as a center for the implementation of cohesion policy has been improved and its role in the integration of Europe and the development of local communities has been emphasized. The role of Euroregions in removing barriers to trade, establishing new economic relations that are not limited to national borders and lead to the achievement of social and economic policy goals in the European Union is emphasized. Numerous barriers to the establishment and development of cross-border cooperation have been studied and analyzed. The topic is related to the functioning of Euroregions, their importance and role in building a strong and homogeneous in terms of development and living conditions of the European Union.

Keywords: regional policy, euroregion, European Union, Europe.